

# Menopoz ve Jinekolojik Hastalıklar

## Liken Sklerozus

**Vulvar liken sklerozus (LS), başlıca genital labial, perineal ve perianal bölgeleri etkileyen kronik inflamatuvar bir dermatozdur. Yaygın olarak immün aracılı bir durum olduğu kabul edilmektedir. LS'nin kendisi premalign bir hastalık olmamakla birlikte, genital LS'si olan kadınlarda vulvar skuamöz hücreli karsinom gelişme riski artmıştır.**

### Semptomlar

- Kaşıntı (temel semptom)
- Hassasiyet/yanıcı ağrı (erozyon veya fissürlerin bir sonucu olarak)
- Dizüri
- Yüzeyel dispareni
- Bununla birlikte, LS'si olanların yaklaşık %9'u asemptomatiktir.

### Bulgular

- Sklerotik değişiklikler – “beyaz papüller ve plaklar”
- Ekimoz
- Fissür oluşumu
- Adezyon veya “aglutinasyon” (tipik olarak labia minoraların füzyonu, klitoral hood'un kapanması ve vajinal introitusun daralmasını içerir; nadiren obliterasyon gelişebilir)
- Vulvar anatomik yapının kaybı (“plastik bebek” görünümü)
- Perineal ve perianal derinin “sekiz şeklinde” tutulumu; kalçalara veya genitokrural kıvrımlara uzanım görülebilir
- Vajina ve serviks tutulmaz.

### Ayırıcı Tanılar

- Liken planus
- Liken simpleks kronikus
- İmmünobüllöz hastalıklar (örn. mukoz membran pemfigoidi)
- Plazma hücreli vulvit
- Vulvar intraepitelyal neoplazi (VIN)
- Skuamöz hücreli karsinom (SCC)
- Siğiller
- Psoriasis

### Yönetim

- **Birinci basamak:** Yüksek potent topikal steroidlerin (klobetazol propiyonat) 3 ay süreyle uygulanması
- **İkinci basamak:** Topikal kalsinörin inhibitörleri ve imikimod
- LS skarlaşmaya ve cinsel sorunlara yol açabileceğinden eğitim ve destek
- Komplikasyonların tedavisi için cerrahi
- Yaşam boyu izlem gereklidir.
- Kök hücre tedavileri, trombositten zengin plazma (PRP) veya lazer tedavilerinin önerilmesi için kanıtlar yetersizdir.

**Tanı klinik muayeneye dayanmalıdır; biyopsi seçilmiş olgularla sınırlandırılmalı ve rutin olarak uygulanmamalıdır.**

**Erişkin kadınlarda genital liken sklerozus tedavisinde topikal seks hormonları (östrojen, testosteron veya progesteron) önerilmemektedir.**

### Bilgi alabileceğiniz kaynaklar

Royal College of Physicians of Ireland (2025). Clinical update. Adult vulval lichen sclerosis <https://www.hse.ie/eng/about/who/acute-hospitals-division/woman-infants/clinical-guidelines/>